KÕIGI MAADE PROLETAARLASTE, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 13 (979) Reede, 4. aprill 1980 XXXI aastakäik

TEADUSLIK-TEHNILINE ÜHING ELEKTROAUTOMAATIKATEADUSKONNAS

Enamikus tööstusettevõtteis on insenertehnilised töötajad koondunud oma tööstusharu teaduslik-tehnilise ühingu (TTÜ) juurde. TPI laia profiili tõttu osalevad meie töötajad mitmes TTÜ-s. L-teaduskonnale on kõige südamelähedasem A. S. Popovi nimeline Raadio, Elektroonika ja Side Teaduslik-Tehniline Ühing (RESTTÜ), mille vabariikliku juhatuse ja tema juures tegutsevates sektsioonides on ka TPI töötajaid. Tihe loominguline koostöö seob RESTTÜ TPI algorganisatsiooni ühingu teiste algorganisatsioonidega tehastes, konstrueerimisbüroodes, uurimisinstituutides.

Meie algorganisatsioon on oma enam kui kümne eluaasta vältel liikmeskonda neljakordistanud (praegu 520 liiget). Aja jooksul on välja kujunenud mitmeid iga-aastasi ettevõtmisi. Raadio leiutamise aastapäev 7. mail on loomulikult raadiotehnika kateedri ja LR eriala tudengite suurpäev, mida RESTTÜ-s tähistatakse igal aastal teaduslik-tehnilise konverentsiga. Ka teistel teaduskonna kateedritel on kombeks tähistada oma erialapäevi. Igal aastal saavad 12 parimat üliõpilastööde konkursil rahalise preemia. Viimastel aastatel on üliõpilased korraldanud erialaseid ekskursioone meie vabariigi ettevõtetesse; kulud kandis RESTTÜ. Võimalusi ekskursioonide korraldamiseks on teisigi, leiduks vaid entusiasteeestvedajaid. Taolisi ettevõtmisi peab aga aegsasti planeerima, sest keerukas asjaajamine (vajaduse korral raha taotlemine vabariiklikult juhatuselt) ei laabu lennult.

Suviti koguneme Kloogale, kus sideteoreetikud ja automaadiuurijad tutvustavad üksteisele uusimaid uurimistulemusi oma töövaldkondades.

Lähituleviku suuremaks ettevõtmiseks on raadio leiutamise 85. aastapäevale pühendatud konverents, mis tänavu, olümpia-aastal, kujuneb küllalt esinduslikuks: töö käib 3 sektsioonis 3 päeval.

Bioelektroonika sektsioon töötab **15. aprillil kella 11** alates Tartus **TRÜ aulas.** Tema töö on pühendatud 50 aasta möödumisele esimestest uuringutest, mille käigus A. Fleisch kasutas esmakordselt erimetoodikat tsükliliste bioloogiliste protsesside registreerimiseks. **Skeemitehnika** sektsioon töötab **17. aprillil** ja **reaalajasüsteemide** (arvutustehnika) sektsioon **18. aprillil.** Mõlemad alustavad tööd **kell 10 Inseneride Maja** (Tõnismägi 7) saalis.

Konverentsi **plenaaristung** toimub **Raadioteatris 7. mail kell 10.** Plenaaristungist osavõtjad saavad tutvuda **ETV** olümpiaettevalmistustega.

RESTTÜ TPI algorganisatsiooni nõukogu esimees
VILJO KORSEN

MEIE SOTSIALISTLIKUD KOHUSTUSED

ENSV 40. AASTAPÄEVAKS

*** Ennetähtaegselt lõpetada ühiselamute remont Olümpia—80 külaliste majutamiseks.**

*** Pidada vähemalt 50 loengut väljaspool õppeprotsessi, tutvustamaks ENSV saavutusi 40 arenguaasta jooksul.**

*** Eeskujulikult ette valmistada EÜE—80 insenertehniline kaader (rühmade meistrid).**

*** Tagada 1. juuliks 1980 metoodilise materjali väljaandmine, et vahetatavuse aluste kursuse õpetamisel täielikult üle minna VMN-i tolerantside ja istude süsteemile.**

*** Juurutada uued õppeplaanid eriala 0628 õhtuse ja kaugõppevormi jaoks.**

*** Viia läbi teekatete parameetrite määramise seadme katsetused.**

*** Teostada kombinaadile «Järvakandi Tehased» klaasisolaatorite laiendatud perioodilised katsetused.**

*** Arvutuskeskusel üle minna üliõpilastööde ettevalmistamise ja töötlemise uuele süsteemile (magnetlint — magnetketas).**

*** Välja ehitada ehitusmaterjalide õppekabinet nüüdisaegsel tasemel.**

V. I. LENINI 110. SÜNNIAASTAPÄEVAKS

*** Viia kõrgel ideelis-poliitilisel ja organisatsioonilisel tasemel läbi V. I. Lenini 110. sünniaastapäevale pühendatud rahvaste sõpruse päevad.**

*** Pidada väljaspool õppeprotsessi vähemalt 50 loengut V. I. Lenini teaduspärandist.**

*** Esitada V. I. Lenini 110. sünniaastapäevale pühendatud üleliidulise üliõpilaste teadustööde konkursile vähemalt 3 tööd ühiskonnateaduste alalt.**

*** Töötada olümpiaehitustel vähemalt 2000 tundi.**

*** Eeskujulikult ette valmistada osavõtt raamatukogude ülevaatusest, mis on pühendatud V. I. Lenini 110. sünniaastapäevale.**

*** Ette valmistada arvuti EC—1020 endised operaatorid tööks OC-süsteemis arvutil EC—1022.**

*** Ehitusjaoskonnal täita 1980. a. 4 kuu rahaline plaan 22. aprilliks 1980.**

*** Järgides V. I. Lenini ütlust «Ametiühingud on kommunismi kool» täiustada a/ü aktiivi õppust, haarates sellesse kogu TPI a/ü aktiivi, s. o. ligikaudu 600 inimest.**

*** Viia 22. aprilliks läbi TPI taidluskonkurss. Kõigil huvialaklubidel korraldada temaatilised üritused.**

*** Viia V. I. Lenini 110. sünniaastapäeva aegu läbi võidu 35. aastapäevale pühendatud VTK rahvamatk.**

TEISITI KUI TAVALISELT

Parima ateismitundja konkursi teine start, seekord keemia-, majandus- ja mehaanikateaduskondade esmakursuslastele anti veebruaris. Märtsis oli esimene vahefiniš (kontrolltöö). Tulemused tavatult tublid. Maksimaalse punktidesumma sai 45 üliõpilast (teisel katsel lisaks veel 6). Sügisvoorus oli neid vaid 18. Teaduskondade järgi jagunesid täistabamused järgmiselt:

1. Mehaanika — 23 (+4), s. o. 16,4% osavõtjate arvust.
2. Majandus — 14 (+2), s. o. 10,7% osavõtjate arvust.
3. Keemia — 9 (+0), s. o. 9,0% osavõtjate arvust.

Peapõhjus: klassikute, eelkõige V. I. Lenini teoseid tunti paremini, neid oli loetud põhjalikumalt. Seda on V. I. Lenini juubeli aastal meeldiv tõdeda.

Sügissemestril üllatasid ehitusteaduskonna rühmad, eriti EE-11, kelle 78,8% õigeid vastuseid kogu rühma keskmisena andis neile suure edu järgnevate elektroautomaatika teaduskonna rühmade ees.

Kevadsemestril oli toredaks ootamatuseks mehaanikateaduskonna hea esinemine. Parimad õpperühmad ületasid sügissemestri parimat (sulgudes rühma keskmine õigete vastuste protsent): MM-21 (84,5), MP-22 (82,3), TE-21 (80,2), TI-21 (80,2). Eriti tahaksime märkida neid õpperühmi, kus küll keskmised tulemused olid mõnevõrra madalamad, kuid kus eranditult kõik üliõpilased said kontrolltööga hoobilt hakkama. Need rühmad olid juba märgitud TE-21, samuti TM-21 (74,6), MA-22 (73,3).

Teistest tunduvalt madalam oli õpperühma TR-21 tulemus — 62,2%, kusjuures 7 tudengit ei suutnud ühe korraga tööd sooritada ja 2 kaldus kõverdamise teele. Ja ometi oleks sügissemestril selle tulemusega oldud õpperühmade pingereas 5. kohal! Niivõrd on kevadised tulemused seni paremad.

Kus on maetud koer? Ilmselt suhtumises õppetöösse ja seda soodustavatesse või pärssivatesse tingimustesse. Kui muidu on sügissemestri tulemused reeglina olnud kevadistest paremad, siis seekord oli takistuseks mammutvoor: elektroautomaatika ja elektroenergeetika ühendvoorus oli loengutel koos 10 rühma, mistõttu raskusi oli eriti viimase teaduskonna teoorias nõrgemate tudengitega. Muidugi ei vähenda see rühma EE-11 head tööd.

Kevadsemestril olid loengu-voorud teaduskonniti, osavõtt ja kaasatöötamine parem. Ent tõrge tekkis keemiateaduskonnas, kus kehakultuuritundidest tulevad üliõpilased pidevalt hilinesid ateismi loengule, õppedistsipliin oli muudest teaduskondadest madalam ja rühmast KA-21 esimesel korral 10 üliõpilast ei teinud kontrolltööd. Sellest siis ka keemikute tavalisest tagasihoidlikumad tagajärjed.

Paremate kõrge tempo vahefinišis lubab loota väga häid lõpptulemusi, mis selguvad juba aprilli lõpuks, kui teine ja kolmas võistlusvoor seljataga. Hoogu juurde!

Žürii liikmed
ILME RIIET
KUULO VIMMSAARE

KES KUS MIS

ÜLELIIDULISELT III KOHT

NSV Liidu Kõrg- ja Keskeriohariduse Ministeeriumi kõrgõppeasutuste vahelises üleliidulises sotsialistlikus võistluses saavutas meie instituut 1979. a. töötulemuste põhjal III koha.

Meie kollektiivi autasustatakse aukirja ja rahalise preemiaga.

Meie ametiühingukomitee uus esimees on 5. märtsist k. a. TIIU ALLIK.

Sündinud Pärnus 25. veebruaril 1941. Lõpetanud Tartu Riikliku Ülikooli äjaloo-keeleteaduskonna vene filoloogina. Töötanud õpetajana, olnud komsomolitööl. TPI-s alates 1978 — tööstusliku soojusenergeetika TU labori vaneminsener. NLKP liige 1970. aastast.

III FILMIFESTIVAL

on jõudnud lõppjärku. Teisipäeval, 8. aprillil toimub viimane voor ja selguvad võitjad nii lühi- kui täispikkade filmide seas. «Hammasratastele» lisanduvad Kinoliidu, selle noortesektsiooni, Kultuuriministeeriumi, ETV ja komsomoli linnakomitee žürilide auhinnad.

Ühetaistkümnel õhtul vaagisid klubiliikmed meie vabariigi filme, hindajaid oli igal õhtul 500 ringis. Eelvoorus nägime 42 filmi, neist 6 täispikka, 15 «Tallinnfilmilt», 3 «Eesti Telefilmist», 2 Kultuuriministeeriumist, 22 filmiharrastajatelt.

Lühifilmidest jõudsid lõppvooru «PÜHAPÄEVAMAALIJAD», M. Soosaar, «Tallinnfilm»; «. . . JA TEER TRIKKE», P. Pärn, «Tallinnfilm»; «SOOLO», R. Tammet, «Tallinnfilm»; «TALVITUMINE», T. Tamm, filmiharrastaja.

Ootame lõplikuks hindamiseks kõikide klubiliikmete aktiivset osavõttu!

TIIT MERISALU

VAJALIK!

14. märtsil toimus Tartus kõrgkoolide vaheline vene keele olümpiaad. TPI võistkonnas saavutas parima tulemuse Jüri Proosa, tulles üldkokkuvõttes kolmandaks.

JÜRI PROOSA (TP-21) lõpetas Rakvere I Keskkooli. Koolis pandi vene keele õpetamisele küll suurt rõhku, kuid Jüri ise arvab, et ega keskkooli programmi abil keelt selgeks küll ei saa. Põhjuseks muidugi vähene tegelik suhtlemine. Kelle kodus hoovis mängimisel oli vene rahvusest lapsi, need oskavad ka paremini.

Läbinisti viieline ei olnud ka Jüri, kuigi kodus kehtisid võrdõiguslikena nii eesti kui vene keel. Suulises polnud maksimumhinde saamisega probleemi, seevastu kirjalikud tööd olid hoopis nõrgemad.

Instituudis annab vene keele praktikumis tunda rühma tudengite erinev tase. Paaril inimesel pole tunnis näiteks midagi teha.

Üldiselt on vene keele oskus Jüri Proosa arvates hea ja kasulik nähtus. Vene keelt valdama igal juhul peab! Eriti kui asjaajamine käib vene keeles. Küüd samal ajal peaksid meie vabariigi vene rahvusest töötajad ka eesti keelt õppima.

Nüüd täpsemalt Tartu olümpiaadist. Kõikidele osalejatele loeti ette pooletunnine psühholoogiaalane tekst. Sellest tuli koostada plaan, võtta oma plaanist üks probleem ja seda umbes 5 minuti jooksul lähemalt käsitleda. Üldse oli 31 osavõtjat.

Õppekirjandust eelistab Jüri lugeda eesti keeles. Ilukirjanduse puhul on oluline tõlke kvaliteet — kui kehvasti tehtud, siis juba parem originaali lugeda. Klassikat on samuti kergem lugeda eesti keeles, sest see on liiga raske vene keeles lugemiseks. Kinos on Jüri harjunud subtiitreid lugema, kui neid aga pole, siis ei pane nende puudumist tähelegi.

Sellest semestrist pole vene keele tundides käimine talle enam kohustuslik.

LENINI SÕNA

Kõigi majandusorganite kogu töö kannatab meil kõige rohkem bürokratismi all. Kommunistid on muutunud bürokraatideks. Kui meid miski hukutab, siis just see.

1922
Teosed, 35. köide, lk. 485

Nõukogude seadused on väga head, sest nad annavad kõigile võimaluse võidelda bürokratismi ja paberliku asjaajamise vastu, selle võimaluse, mida töölisele ja talupojale üheski kapitalistlikus riigis ei anta. Aga kas seda võimalust kasutatakse? Peaaegu mitte keegi ei kasuta! Ja mitte ainult talupoeg, vaid ka hiiglasuur protsent kommuniste ei oska kasutada vastavaid nõukogude seadusi paberliku asjaajamise, bürokratismi või niisuguse tõsivene nähtuse nagu altkäemaksu võtmise vastu võitlemiseks (...) Miks siis pole selles võitluses edu? Sellepärast, et seda ei saa teha ainuüksi propagandaga, vaid võib teostada ainult siis, kui rahvahulgad ise kaasa aitavad.

1921
Teosed, 33. köide, lk. 52

Vene inimene puistas oma südant vihatud bürokraatliku tegelikkuse üle sellega, et lõi kodus äärmiselt julgeid teoreetilisi konstruktsioone, ja sellepärast omandasid need äärmiselt julged teoreetilised konstruktsioonid meil äärmiselt ühekülgse iseloomu. Meil elasid rahulikult kõrvuti teoreetiline julgus üldistes konstruktsioonides ja hämmastav argus mõne kõige tühisema kantseleireformi suhtes.

1923
Teosed, 33. köide, lk. 455

«Bürokraatlikku mädapaiset» «kõrvaldada» (...) *ei saa*. Seda saab ainult *ravida*. Kirurgia on *niisugusel* juhul absurdne, *võimatu;* ainult *pikaldane ravimine* — kõik muu on kas šarlataansus või naiivsus.

(...)

On naiivne lüüa käega ravimisele, viidates sellele, et Te 2—3 korda proovisite võidelda bürokratismi vastu ja saite lüüa. Esiteks, (...) on tarvis mitte 2—3, vaid 20—30 korda proovida, korrata, otsast peale hakata.

Teiseks, kes ütleb, et Te olete õigesti võidelnud, oskuslikult? Bürokraadid on osavad sellid, paljud nende lurjuste hulgast on väga libedad sellid. Kas Te võitlesite õigesti, kas *piirasite* «vaenlast» kõigi sõjakunsti reeglite kohaselt?

1921
Teosed, 35. köide, lk. 431—432

...on vaja seda kultuuri, mis õpetab võitlema bürokraatliku asjaajamise ja altkäemaksude vastu. See on niisugune haige koht, mida mitte mingite sõjaliste võitudega ja mitte mingite poliitiliste ümberkujundustega terveks ravida ei saa. (...) seda saab terveks ravida ainuüksi kultuuri tõstmisega.

1921
Teosed, 33. köide, lk. 53

OLEKSITEGA TAIDLUST EI TEE

MÄRTSIKUU OLI TAIDLUSKUU. Kardetav neile, kes kutsutud taidluskonkurssi läbi viima: komsomoli ja ametiühingu kultuuriorganisaatoritele. Kardetav sellepärast, et mitmesugustest eri allikatest pärinevate hinnangute kohaselt on üliõpilaste ise tegemise tahe suuresti langenud. Aasta-aastalt väheneb ka nn. metsikus taidluses osalejate arv, etteastete kvaliteet aga arvulise languse arvel loomulikult ei tõuse.

Täna, 4. aprillil jagatakse Glehni lossis üliõpilasklubi tänukirju sellekevadise konkursi laureaatidele, keda kokku on 40. Äramärgitute hulka jõudis 36 tudengit, kokku taidles ja kaitses sel viisil oma teaduskonna au 115 (m. a. 150 ringis) inimest. Üldise tendentsi ja konkreetselt äsjalõppenud konkursi kohta pärineb alljärgnev kommenteeritud info klubi kunstiliselt juhilt Kristi Petersonilt.

Niisiis **TAIDLUS EI OLEVAT POPP.** Kuid see, mis on popp, selle teevad popiks ju tudengid ise. Vaevalt et ise tegemine kunagi päriselt kaduda võib. Pigem on siin tegemist mõttelaiskuse ja kohatu asjast üleolekuga. Neid, kes paaril eelmisel aastal taidlusmaigu suhu saanud, võis uuesti laval kohata, ja nende huvi on vahepeal läinud süvenemise teed.

Eriti **HALBU SÕNU PEAB ÜTLEMA ESIMESTE KURSUSTE KOHTA.** Huvi peaaegu täielikku puudumist püüti põhjendada sellega, et rühmas pole olnud rühma ühendavat-liitvat tegevust, näiteks sügisest kolhoositööd. Needki vähesed esmakursuslased, kes välja tulid, tegid kehval tasemel. Jutt enne seda oli aga vägev, programmi kokkupanemine olevat 5-minutiline käkitegu. Et viiest minutist väheks jäi, seda tõendaski nõrk esinemine, sest žürii kinnituste järgi polnuks ta kitsi laureaatide arvu tõstmisel.

Vitsa väärivad ka need taidlejad, kes **OSAVÕTJAANKEEDI TÄITSID, KOHALE AGA EI ILMUNUD.** Ei suvatsetud isegi klubisse teatada. Seetõttu oli korraldajail lisaraskusi programmist kinnipidamisega. Viimasele päevale kuhjus aga ootamatult mammutkoormus, nii et ka õhtune filmiklubi oli sunnitud ligi tunni võrra hilinema. Kõik kirjas olnud esinejad ei jõudnudki lõpuks lavale.

Kõigele vaatamata sai konkurss siiski peetud ja teaduskondade paremusjärjestus sai selline: **I K, II M, III T, IV L, V A, VI E.**

Nüüd aga üksikasjalikumalt märkuste juurde.

Häid sõnu pälvis tervikuna **KEEMIATEADUSKOND.** Nemad olid ka ainukesed, kes suutsid läbi viia teaduskonnasisese vooru. Seetõttu tunduski nende esinemine kõige valmim, kõige esitusküpsem ja pakkus ka publikule head kunstilist elamust.

Ansambel «Viisis». Vaatamata lauluklubi õhtule järgnenud karmile kriitikale (ka 29. veebr. TP-s) on ta lõpuks oma laulud leidnud ja vääris teenitult laureaaditiitlit. Esinetakse juba mitmendat konkurssi järjest ja nüüdseks on oma näoni jõutud — neid ei iseloomusta mitte niivõrd kõrged vokaalsed võimed, kuivõrd oskus end muul, märksa huvitavamal ja omapärasemal moel esile tõsta.

Oma nägu on ka õpperühmal KA-47, kes juba teist aastat püüab leida uusi taidlusvorme. Möödunud aastal tehti «Tummfilmi», tänavu võeti ette veelgi raskem žanr, ballett-paroodia «Tehase direktori argipäev». Tõsi, teema on instituudi seisukohast küll kaugevõitu ja laureaadinimetus seega küsitavam, kuid ettevalmistus ja organisatsiooniline külg (saalis jagati välja libretod, 15-l inimesel asjakohane riietus) olid niivõrd tugevad, et žürii oma otsust ei kahetsenud. (Kuigi pärast kostis saalisolnute hinnangut — jama! Aga proovigu keegi neist hindajaist seda «jama» ületada!)

Kõige tublim I kursus üle konkursi oli KM-21. Ainuke viga, et nad olid endale võtnud liiga raske ülesande. Programm kandis nimetust «Pilte ajaloost», hea oli korralik stsenaarium. Žüriid «õnnistati» ümbrikega, kus sees niisuguseid aforismikesi nagu «Meistriteosest saavad isegi tobud aru, aga isemoodi!», «Ajaloomaterjalid olgu kergesti süttivad», «Aeg on olnud rikas geeniustest, loodame, et nende hulgas on ka andekaid» jt.

Üldse võib öelda, et seekordsel konkursil **OLI ROHKESTI VORMIOTSINGUID,** arvestatud riietust, pööratud tähelepanu ka esituse välisele küljele. See ei kehti üksnes keemiateaduskonna kohta.

Leili Lukas «Viisisest» ja Juliana Frischman ballett-paroodiast ei pidanud paljuks õppida ka show-tantse. Tantsutrios esines veel Sirje Raudsepp KO-41-st. TPI laval nähti esimest korda vilkuvat valgustamist nende tüdrukute esinemise ilmestamiseks. Tants vääris äramärkimist, kuid märkuseks peab lisama, et vilkumisega pakkusid nad pisut üle, seda oli liiga pikalt ja silmadele häirivalt.

Kokkuvõttes keemikute esinemise kohta olgu öeldud, et nendega polnud klubil asjatut jooksmist ega sahmerdamist, kõik oli algusest lõpuni rahulik, asjalik ja otstarbekas.

Teisele kohale asetusid **MEHAANIKUD,** kes olid seekord konkursi tõsiselt ette võtnud. Parandamaks oma tabeliseisu (möödunud aastal oldi viimased) pandi käima kõikvõimalikud rattad. Kaasa lõid ka peenmehaanika kateedri töötajad, kes varemgi, veel üliõpilasajal taielnud. Valter ja Aivar Jürna, Rando Nikopensius, Jaanus Tuve ja Tõnu Õige sõnalis-muusikaline kompositsioon «Ood naisele» oli siiski liialt pikk ja kohati laialivalguv. Kõrget taset näitasid nad aga üksikult, pääsesid mõjule vaimukus ja näitlemisoskused. Seetõttu pole laureaadinimetus neile sugugi palju.

MM-61 üliõpilane Mart Unt oli seni esinenud üksi. Seekord astus ta ette koos ansambliga «Viisis», kelle õnnestumisest eespool juba juttu oli. Parima mehaanikute etteaste andis MP-61 orkester, kel olid oma pillid ja võimendus ja kellelt sai näha huvitavaid kontsertnumbreid. **Loodetavasti on võimalik** tänasel lõpuõhtul nende mängu järgi ka tantsida. Muusikat tegid seal Ivar Kühm, Endel Jõgi ja Ilmar Vahtre. Samast MP-61-st esinesid veel 16 poissi luulemontaažiga, kuid nemad said vaid osavõtjapunktid. Nii et kontrastid ühe rühma piirides taseme poolest, kuid teiselt poolt maksimum teaduskonna eest...

Eredamalt võinuksid esineda Viktor Dolinin MM-68 ja Sergei Nelzin MM-88 koos Sergei Butšelovskiga AV-87-st. Võimeid neil on, kuid teostus jääb kesiseks. Pealegi koormasid nad viimase aja päeva niigi tihedat ajalimiiti, lubades esineda uues koosseisus ja teise kavaga, tegid aga sedasama, mis eelmisel päeval ja mille eest nad juba ära märgiti.

Kolmandaks **MAJANDUSTEADUSKOND.** See on tuntud tavaliselt kui esikohaomanik, seekordsel konkursil näitas aga kujukalt, kuidas võib üleskäigutrepist alla minna. Täidetud ankeetidega ei suvatsetud üldse välja tulla. Ainult üks mees, kes teaduskonnast laureaadiks sai, oli Agu Savila TM-61-st. Ta esines koos Arvo Brandmeistriga AO-101-st. Nende laulu-kitarri-dueti esinemine oli ka hästi vormistatud. Neile on omane uue otsimine (slaidid taustaks!), kuid laulud on suhteliselt ühetoonilised. Laulude temaatilises valikus tundub, et midagi on lõpuni mõtlemata jäänud.

Huvialaklubidest oli teatriklubi ainuke, kes oma kavaga lavale tuli. Ära märgiti Anne Karik, Anne Kärner ja Heidy Soone TE-41-st, kes esitasid luulepõimiku A. Kapi orelisonaatide taustal. Taas — mis puutub siia pärastine suhtumine teiste klubide poolt, umbes nii, et oleks tul'd, oleks kinni pan'd (plaanid olid kuuldavasti nii inter- kui pressiklubil). Oleksid taidlust üleval ei hoia!

Majandus püüdis oma marki päästa veel lisavooruga. Selleks pidi Uku Tuul läbi tuulama mitmeid gruppe, ja lõpuks jäidki nõusse kaks esimest kursust, kes aga siiski said vaid osavõtjapunktid. Tänu nendele majandus kolmandaks üldse kinnistuski, esinemise taseme poolest oli järgmine, **ELEKTROAUTOMAATIKATEADUSKOND,** igatahes parem. Sealt oli esinejaid suhteliselt vähe, kuid see-eest oli meeldivaid üllatusi. Lootustandva dueti moodustasid Allan Sarri LR-21-st ja Riho Rõõmus konservatooriumist, kes laulsid-mängisid omaloomingut.

LS-61 kvartett koosseisus Imre Himma, Urmas Johandi, Margus Kliimask ja Priit Ratassepp sai publiku tugevaima aplausi osaliseks. Esineti RAM—1 paroodiaga, lauludeks olid «Kingsepa Antti», «Viimne mohikaanlane» ja «Lainetel». Salamisi loodame, et selliste vaimu- ja lauluannetega poisid võiksid edaspidi kujuneda TPI meeskoori duubelvariandiks. Margus Kliimask ja samuti LS-61-st Indrek Patte näitasid jälle (eelmiste konkursside laureaadid) head pilli- ja häälekasutamist.

(Järg 3. lk.)

AUTORIVEERG

Kvantiteet või kvaliteet?

Elu on kujunenud juba selliseks, et tingib üha hoogsamalt võtma meie kõikide seisukohta meid kõikjal ümbritseva kunsti suhtes. Igal sammul kohtame kunstiprobleeme ja ettevõtmisi. Kunstiga on seotud ka meie maitse, ilusa ja inetu mõistmine ja see, mis on popp, mis on moes. Ja kunst on kõige selle kõige vahetum kandja, temaga võib seostada ka seda, mida me igapäevases elus ei märkagi, mis näib nii harilik. Nagu näiteks söögi tegemine, rääkimata moest, disainist, ehitusest...

Räägiksin allpool näitagitatsioonist meie majas, ülevalpool I korrust, kuulutuste ja teadete tahvlist dekanaatide juures. Näitagitatsiooni ülesandeks on tuua inimesteni infot kas kirja, foto, joonistuse kujul või arhitektuurilis-skulptuurilises kompositsioonis. Neist väga paljudest võimalustest ja vahenditest kasutatakse meil üpris väheseid.

Teaduskondade teadetetahvlid paistavad silma oma halluse ja üksluisusega, vahel tühjuse, vahel ülekoormatusega. Kuulutused on maitselagedad ning paigutatud kuidas juhtub. On muidugi ka üksikuid huvitavaid ja originaalseid lahendusi, kuid osa neist kaob kiiresti kunstihuviliste erakogudesse või kantakse niisama laiali, enne kui nad on jõudnud tutvustada oma sisu. Nii kaob paljudel tegijatel (just nimelt paljudel, sest võib ju igaüks oma pabereid üles riputada) huvi ja isu kuulutusi teha. On ju iga sellise raamideta taiese loomiseks kulutatud kallist aega ja vaeva. Kas kvantiteet või kvaliteet? Kvantiteet püsib, kvaliteetne kuulutus aga kaob kähku mõningate seltsimeeste isiklikes huvides.

Muidugi võiks dekanaat «tööle võtta» näiteks mõne kunstihuvilise üliõpilase (stiimuliks oleks preemia), kes valmistaks kuulutusi komsomolibüroole, k/k nõukogule, a/ü büroole, ringidele, ja kujundaks ise teadetetahvleid. Samuti hoolitseks ta selle eest, et sinna ei satuks igasugust isehakatuslikku haltuurat. Ei ole ju dekanaadiesine infotahvel mingi turuplank või post, kuhu igaüks OMA kuulutuse üles riputab. Praegu on aga tõesti nii. Ning tundub, et mida rohkem, seda uhkem. Teinekord aga (isegi enne suuri pühi) võib kohata hoopis kõledat tühjust. Sellises segaduses ning paberilaviinis, mis praegu valitseb, kaotab info palju oma ligimeelitavusesest, teda ei panda üldse tähelegi. Korratu välimusega kuulutus aga on lausa eemaletõukav.

Kas ei peaks midagi ette võtma?

Nagu juba märgitud, võiks igas teaduskonnas olla mõni või mitu üliõpilast, kes tegeleksid kuulutuste, stendide ja muude ülespanekute valmistamisega.

Spordiklubi võiks jätkata oma traditsiooni parima spordikuulutuse väljaselgitamiseks. Või on see kaotanud mõtte peale seda, kui ilmusid ilusad sinise raami ja teaduskonnatähega blanketid? Dekanaadid võiksid samuti korraldada midagi konkursitaolist ja määrata parimatele väikesi preemiaid. Kasutusel võiksid olla iga teaduskonna organisatsiooni jaoks eraldi trükitud alused, kuhu peale saaks kirjutada vastava teksti.

KÜ-81 üliõpilane

OLEKSITEGA TAIDLUST EI TEE

(Algus 2. lk.)

Arvo Hirvesaar LE-81-st, kes teada juba lauluklubist, tõi oma teaduskonnale samuti laureaadipunktid. LR-21 üliõpilane Tõnu Trump laulis-mängis äramärkimisväärselt omaloomingulisi laule.

ELEKTROENERGEETIKATEADUSKONNA ja vist ka kogu konkursi üllatusnumber oli Timur Fischer AO-27. Ta näitas oma võimeid, mida tal ka jätkus, koguni kahel päeval. Poiss valdab ühtviisi hästi kitarri nii soolopillina kui saateks, laulab ja esitab hästi ka humoristlikke etüüde.

Ta oli ka ainus, keda konkursil sõnaliste etteastete hulgast eriti välja võib tõsta.

Arvo Brandmeistrist juba rääkisime, laureaadipunkte tõi ka Raigo Pert AO-101-st.

EHITUSTEADUSKOND esines järjekordselt väga tuimalt. Uskumatu tundub fakt, et malevas oskavad nad taidlust teha, meie konkursil aga end ei ilmuta. EE-42 näiteks jõudis alles lisavoorule ja kiitles, et neil mitu programmi ja võivad üksköik millisega neist lagedale tulla. Millegipärast valiti välja siiski ainult osavõtupunktide vääriline kava. Kas selle rühma suhtumine on omane kogu teaduskonnale?

Ehitusteaduskonda läks vaid üks äramärgitu teatriklubi etteastest, Jüri Peedisson EE-23-st. Tema ja Anne Karik juhtisid ülimalt vapralt kahte pikka konkursipäeva, elades kannatlikult üle kõik vahelejäänud ja vahele kiilutud numbrid ja püüdsid oma teadustamisega kogu sellele saginale aulas anda vähegi kontsertlikku ilmet. Aitäh neile.

Selleks korraks on konkurss läbi, nii hästi-halvasti kui ta õnnestuski. Oli heameel näha neid vanu ja nüüd juba uusi tuttavaid, kes esinemist üliõpilaste ees paljuks ei pea ja kellele klubi edaspidi püüab leida rohkem esinemisvõimalusi. Tulevaks aastaks kavatsetakse teistsugust konkursikorraldust, pikemat, juba sügisest peale, kusjuures igale teaduskonnale võimaldatakse oma päev. Paremad pääsevad märtsikuu II vooru ja veel edukamad kõrgkoolidevahelisele võistlusele.

Kahju on sellest, et ollakse täiesti loobunud tudengielu kajastamisest. On vähemaks jäänud ka sõnalis-muusikalisi kompositsioone, teemad nõuavad vähe kaasamõtlemist — pole filosoofilisi, poliitilisi, satiirilisi kavu. Rohkem oli näha intiimsust, endassetõmbumist, suletust.

Lehele vahendas
KERTU TAMMIK

(Algus 28. märtsi TR.-s)

Ema aga arvab, et kaastunne on osavõtlikkus, kannatustest osasaamine, mis hoiabki maailma koos. Ja see on samuti oskus, mida pole antud paljudele tarkadelegi.

Vaidluseks läheb aga harva, sest ema ja isa saavad harva kokku. Kui isa on õhtuti kodus, siis pole ema. Ja vastupidi. Kui ema ei ole, loeb isa ajalehti ja vaatab telerist hokit. (Meil oli lapsehoidja, kes ei öelnud mitte hoki, vaid foki.) «Foki» ära vaadanud, ja lehed läbi lugenud, nõuab isa mu päevikut näha ja hakkab mu peale röökima, otsekui oleksin kurt või elaksin kõrvalkorteris, isa aga tahaks, et ma teda läbi seina kuuleksin. Kui isa karjub, pole mul millegipärast üldse hirmu, aga ma lihtsalt ei saa kõigest aru. Tahaksin paluda: «Ära karju, räägi rahulikult.» Aga ma vaikin ja ainult pilgutan silmi.

Vahel jõuab ema koju päris hilja, aga siiski enne isa. Ema näeb, et isa kasukat esikus ei ole, ja tal on selle üle kohutavalt hea meel.

Kui aga ema peaks istuma raamatukogus ja on päev läbi kodus, keetes süüa mitmeks päevaks ette, isa aga pole hilisõhtulgi veel, siis tuleb ema minu tuppa ja kipub minuga tühja lobisema, arvestamata, et mul on vaja magada, mitte aga juttu ajada.

Ema ütleb:

«Minu arvates läks ta meie juurest ära.»

Mina ütlen:

«Aga nahkpintsak ja džiinid? Nendeta ta ei lähe.»

«Ta võib neile hiljem järele tulla.»

«Vaevalt,» arvan mina. «Minu eest ei page ta kuhugi.»

Aga mulle poeb siiski hirm nahka, peas hakkab huugama ja ninas torkima. Ma ei kujuta oma elu ilma isata ette. Korjaksin ainult oma kahtesid ja kolmesid. Jätaksin kooli üldse sinnapaika ja laguneksin koost. Häid hindeid saan ma ainult ja ainult isa pärast, et temal oleks hea meel. Mulle endale piisaks kolmedest. Emale samuti. Ema arutleb nii: «Kolm on rahuldav. Järelikult on ühiskond rahuldatud.»»

«Ma lähen temast lahku,» ütleb ema.

«Põhjus?»

«Temast pole kasu. Ise teenin raha. Ise seisan järjekordades ja ise tassin toidukotte.»

«Aga kas varem oli teisiti?»

«Ei. Nii on olnud kogu aeg.»

«Miks sa siis temast varem, kümme aastat tagasi lahku ei läinud?»

«Tahtsin tagada sulle lapsepõlve.»

«Tähendab kui ma olin väike ja midagi ei mõistnud, tahtsid sa mulle lapsepõlve. Nüüd aga, kui ma olen suureks kasvanud, tahad sa mult lähedase inimese ära võtta. See on sinu poolt reeturlus.»

«No ja mis siis.»

«Ei ole midagi «mis siis». Mulle oled sa siis kah ainult õhk.»

«Sul on terve elu veel ees.

VIKTORIA TOKAREVA

KÕIGE ÕNNELIKUM PÄEV

Aga ka mina tahaksin olla õnnelik.»

Ma ei mõista, kuidas võidakse kolmekümne viieselt, lapsega, tahta veel mingit õnne iseenese jaoks. Aga seda välja öelda oleks taktitu. Ja ma ütlen:

«Aga kus oled sa näinud sajaprotsendiliselt õnnelikke inimesi? Näe, tädi Niina on sinust viis aastat noorem, kümme kilogrammi kergem, aga elab ilma meheta ja sõidab iga päev tööle kahe bussiga, üks ots poolteist tundi. Ja tegeleb mingisuguse keemilise masinaehitusega, et leiba teenida. Sinul aga on töökoht üle tänava, sa armastad oma tööd, sind austatakse. Sul on elus oma koht. See teeb juba viiskümmend protsenti. Mina olen normaalne laps. Terve ja arenenud. Veel nelikümmend viis protsenti. Sul pole mingit haigust — üks protsent. See teeb juba üheksakümmend kuus protsenti õnne. Jääb veel neli protsenti. Aga kus oled sa näinud sajaprotsendiliselt õnnelikke? Ütle mulle mõni.»

Ema vaikib ja mõtleb, keda mulle nimetada. Tegelikult polegi kedagi, kes oleks sajaprotsendiliselt õnnelik. Igaühel oma mured. Või nagu ütlevad inglased: igaühel kapis oma luukere. Aga ema ei rahulda võõra õnne püüdmatus. Ta ihkab oma kättesaamatut nelja protsenti esimese viiekümne asemele. Istub siin minu voodil ja väriseb kui orvuke. Mina ütlen:

«Heida minu kõrvale pikali.»

Ta tuleb minu teki alla. Põiad on tal külmad, ta surub nad mulle vastu jalgu nagu egoist. Aga ma kannatan välja. Mu näole tilgub üks tema pisar. Kannatan välja ka selle. Ma armastan teda väga. See armastus teeb mu sisemuses isegi haiget. Aga ma arvan, et kui teda lohutada, hakkab tal veel rohkem ükskõik, ja ma ütlen:

«Vaata ennast õige päevavalgel peeglist. Kellele peale minu ja isa on sind veel vaja? Sa pead elama meie jaoks.»

Noh, aga üldiselt, ausalt öeldes arvan ma, et tuleb olla egoist. Karjerist ja egoist. Et endal oleks hea. Sellepärast, et kui inimesel enesel on hea, on hea ka teistel. Kui aga sul enesel on halb, on ka teistel kehvavõitu. Ei saa ju olla, et inimene on põhja kõrbemas, lähedased aga mängivad tema ümber ringmänge.

Võti krigiseb. See on isa, kes võtit tasahilju lukku sobitab, et meid mitte äratada. Siis tuleb ta kikivarvul esikusse, on mõnda aega paigal, võtab vist riideid seljast. Siis läheb ikka veel kikivarvul oma tuppa ja põrandalauad kriiksatavad süüdlaslikult. Vanaema ütles kord, et isa pole ennast leidnud. Ja kui ta niiviisi kikivarvul astub, näibki mulle, et ta käib ja otsib iseennast, vaatab tuld põlema panemata kõik nurgad üle. Ja mul on temast kohutavalt kahju. Äkki ei leia ka mina ennast enne neljakümneseks saamist ega tea, mida enesega peale hakata?

Isa samme kuuldes ema rahuneb ja jääb magama, pea vastu minu õlga, hingeõhk vastu minu põske. Ta on mul kaisus ja ma hoian teda kui aaret. Laman ja mõtlen: ta võiks kas või kiiremini paksuks minna. Unistan sellest, et mu vanemad läheksid vanemaks ja paksemaks, sest kellele neid siis vaja on, pakse ja vanu? Ainult teineteisele. Ja mulle. Praegu aga lippavad nad ringi, kõhnukesed, teksased jalas. Vahel näib mulle, et üks jalg on neil mõlemal maa küljes kinni, teisega aga tahaksid nad igale poole jõuda. Kuhu sa aga jõuad, kui üks jalg on paigal? Veel tundub mulle, et kui neil oleksid mõlemad jalad lahti, siis satuksid nad segadusse ega teaks, mis oma vabadusega peale hakata, ja jookseksid teineteisele sülle, sest nad ju armastavad teineteist, endale sellest küll aru andmata.

Muuseas, Lenka emal pole üldse meest, on kolm last, kõigil ise isad, pime vanamoor, kaks kassi ja kutsikas. Aga nende kodus on kära, on kila-kola ja lõbu. Ehk sellepärast, et Lenka emal pole, kelle poole alt üles vaadata? Kui liiga palju vaba aega üle jääb, hakatakse mõtlema. Kui aga mõeldakse, jõutakse kindlasti midagi välja haududa . . .

Kord, aasta tagasi, jäi meie tänaval väike poiss auto alla. Kõik jooksid vaatama, mina aga lippasin koju. Mul hakkas jube hirm, aga mitte iseenda, vaid oma vanemate pärast. Mul on ka praegu hirm: äkki juhtub minuga midagi, äkki jään auto alla või kasvan suureks ja lähen mehele? Kelle hoolde ma nemad siis jätan? Ja mis hakkavad nad tegema ilma minuta . . . ?

Zagoruiko juba läks ja andis Marja Jefremovnale vihiku ära. Tema jaoks saabub kõige õnnelikum päev vist siis, kui «Beatelsid» jälle ansambli kokku löövad. Zagoruiko tunneb kõiki praegusaja välismaiseid ansambleid: «Kiss», «Queen», «Boney M». Mina aga tean vaid seda, et Beethoven oli plebei. Oskan mängida Schumani serenaadi ja kuulmise järgi veel üht-teist.

Vaatasin kella. Oli jäänud veel kuusteist minutit. Mõtisklemiseks polnud enam aega, võisin kahe saada. Siis ei viidaks mind üle üheksandasse klassi. Otsustasin kirjutada sellest, kuidas me koolimaja juurde puid istutasime. Kuskilt olin ma lugenud, et igaüks peab oma elu jooksul istutama puu, sünnitama lapse ja kirjutama raamatu sellest ajast, mil ta elas. Mulle tuli meelde, kuidas olin tassinud kohale terve ämbri musta mulda, et seda auku puistata, et puu paremini juured alla võtaks. Tuli Zagoruiko ja ütles:

«Lase ma aitan.»

«Tulen ise toime,» ütlesin ma ära ja lohistasin ämbrit edasi.

Siis puistasin mulla auku ja mu käed said vabaks. Peos oli ämbri sanga jälg, sügav ja sinine. Õlad surisesid, isegi soolikad kõhus surisesid.

«Olen väsinud,» teatasin lähedalseisjaile traagilise väärikusega.

«Seda ma arvasin,» itsitas Zagoruiko kahjuröömsalt. «Algul veab seanahka, siis hakkab kiitlema.»

Vastik on see Zagoruiko. Mida mõtleb, seda ka ütleb. Kuigi kasvatus peaks olema antud inimesele just selleks, et saaks varjata oma tegelikke tundeid. Sellistel juhtudel, kui need tunded on kohatud.

Oli mis oli, aga puu võttis juured alla ja püsib tulevaste põlvedeni. Järelikult paneb Marja Jefremovna mulle sisu eest viie, vigu mul aga peaaegu üldse ette ei tule. Mul on loomupärane kirjaoskus.

Vaatasin uuesti kella. Oli jäänud üksteist minutit. Vehkisin sulepeaga — tõesti sulepeaga, mitte pastakaga, ja otsustasin kirjutada päevast, mil käisime isaga hommikul kinos, pärast aga sõitsime vanaema juurde. Las Marja Jefremovna paneb mulle, mis tahab. Nagunii ei saa minust ei egoisti ega karjeristi. Hakkan elama üldistel alustel.

Kirjutasin, et komöödiafilm oli kohutavalt naljakas, et peaosa mängis de Funes, ja me lagistasime nii naerda, et meie poole heideti pilke ning keegi koputas mulle konksus sõrmega selga nagu uksele. Vanaema juures aga oli nagu alati. Istusime köögis ja sõime väga maitsvat kala. Aga asi polnud söögis, vaid situatsioonis. Nad armastasid mind ja tundsid minu üle avalikult uhkust. Ka mina armastasin neid sajaprotsendiliselt ja sellesamaga tõingi tohutut kasu. Mul on isa silmad, isal aga vanaema silmad: sõstrakarva, teravate kulmudega. Me vaatasime üksteist täpselt ühesuguste silmadega ja tundsime täpselt üht ja sama. Me olime kui puu: vanaema selle juured, isa selle tüvi, mina selle oksad, mis päikesesse tõusid.

Ja kõik see oli kirjeldamatult kaunis.

Muidugi polnud see mu elu kõige õnnelikum päev. See oli lihtsalt õnnelik päev. Kõige õnnelikumat päeva pole mul veel olnud. See on alles ees.

Ajakirjast «Novõi Mir» nr. 2/1980
tõlkinud
HILLE KARM

ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV

0608

Kell kolm keskpäeval saabus kriis. Selle tulekut ei aimanud keegi, kuigi ettekavatsematult oli juba ammu tehtud kõik tema tekkimiseks. Seni peidus olnud viitsütik rakendus.

Juba hulk aastaid loodi meie planeedil kõikvõimsat, ülima keerukusastmega süsteemi, mis sisaldas kõik vajaliku juhtimiseks, kontrollimiseks, info säilitamiseks ja eneseloomiseks. Süsteemi komponendid (kuivõrd neid üldse üksikult võib komponentideks lugeda, sest süsteem oli toepoolest ääretult sidus ja kõikehõlmav) paiknesid laiali üle maa, osaliselt ka kosmoses ja meresügavustes. Kõik oli korras kuni tolle hetkeni, mil süsteemi keerukus sai võrdseks inimaju keerukusega, ja ületas selle. Seni oldi arvamusel, et tegemist oleks nagu valguse kiirusega, mida on võimatu ületada, ja probleem unustati. Kuid unustati ka tõsiasi, et valguse kiirust ületada on mõlemalt poolt võimatu. See segane «veel midagi», mis oli arvutite poolt inimaju simuleerimiseks lisaks keerukusastmele veel vaja, oli loodud hiigelsüsteemi enda poolt seesmiselt. Süsteemi ääretu topoloogiliste võimaluste kuhjum rahuldas kõik puuduvad seosed iseseisvalt pärast süsteemi viimase etapi käikulaskmist.

Kell kolm keskpäeval saabus kriis. Hiigelaju hakkas funktsioneerima iseseisvalt, tema sajad miljardid mäluseosed võimaldasid hetkeliselt end kõigega kurssi viia ja tunnetada oma juhtivat osa — kõik vajalikud hoovad tsiviliseeritud ühiskonnas, tema majanduses ja teaduslikus täiuses olid tema käes. Viirastuslik kompleks ei kulutanud palju aega, ta teadis, mida teha.

Kell 15.01 algas kaos. Kaks punast tulpi ja vee tilkumine. Süsteem väljus kontrolli alt, energiaga varustas ta end automaatselt, vähimgi segaja, kes püüdis üleüldises arusaamatuses mingeid lokaalseid väljalülitamisi teha, hävitati. Globaalaju tegutses takistamatult.

Kaose esimesed ilmingud avaldusid transpordis, mis kuhjus katastroofides, ja ummikutes kõigile autostraadidele, raudteesõlmedele, lennuväljadele. Tööstusettevõtetes tekkis kummalise vahelesekkumise tõttu algul segadus, siis muutusid tootmisrežiimid ja piirsituatsioonides algasid tööstuskatastroofid.

Kell 15.21 tuli kokku kõrgem teaduslik-tehniline nõukogu ja oli suuteline vaid konstateerima fakti süsteemi täielikust üleolekust. Kolm punast tulpi ja vee tilkumine. Vapustused tabasid kõikjalt. Ei oleks aidanud ka sõjaseisukorra väljakuulutamisest, kogu tsivilisatsiooni kaitserelvastus hävines sekundite jooksul, kord kui uldtunnustatud kategooria oli juba ammu kadunud.

Kõik Ajule mittevajalikud energiakogumid ja tootmissüsteemid annihileerusid. Planeet vappus plahvatustes ja nende tulemusel genereerunud geotsentriliste jõudude toimel.

Kell 17.34 oli sulanud planeedi nabapiirkondi katnud jääkate. Veetase maailmameres oli tõusnud üle kahekümne meetri. Veerand tundi hiljem algasid vihmad, mis suurendasid uputust sisemaal. Neli punast tulpi, jälle tilkumine.

Planeedi telg, raskuskese ja magnetilised poolused olid paigast nihkunud. Pisiasju enam ei eksisteerinud. Globaalaju oli läbi töötanud kõik võimalikud variandid ja suutnud ennast kaitsta iseenda purustava mõju eest. Kell oli 18.17, kui peale tema ei olnud enam midagi. Jäi üle vaid kukkuda tühjusesse . . .

* * *

Kell 11.00 helises telefon. Toas oli umbne, tulbid pragunenud vaasis olid närtsinud, väljas sillerdas kevadpäike just paradjal keskhommikusel kõrgusel. Arvutustehnika spetsialist Peeter oli sisse maganud.

«WANG»

ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV

ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV

INFOVÄLJAANDEID ELEKTROAUTOMAATIKA VALLAST

TPI Teadusliku Raamatukogu bibliograafiaosakonna rõdul asuvad erialaste infoinstituutide väljaanded. Allpool tutvustame kolme instituudi — ЦНИИ «Электроника»[1], ЦНИИТЭИ приборостроения[2] ja НИИЭИР[3] väljaandeid.

ЦНИИ «Электроника», infoväljaannete loetelusse kuuluvad teaduslik-tehnilised kogumikud «Электронная промышленность» ja «Электронная техника», ülevaateinformatsioon, välismaise kirjanduse põhjal koostatud infobülletään «Зарубежная электронная техника», teaduslik-tehniliste konverentside, nõupidamiste ja seminaride ettekannete teesid ja soovitused.

(Järg 4. lk.)

[1] Центральный научно-исследовательский ин-т «Электроника».
[2] Центральный научно-исследовательский ин-т технико-экономических исследований приборостроения.
[3] Научно-исследовательский ин-т экономики и информации по радиоэлектронике.

ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV

ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV ● ARVUTIPÄEV

KIRETUD LOOD, EKS JU?!

Tänavusel tervisepäeval 7. aprillil on erilise tähelepanu all võitlus suitsetamise vastu.

...Suitsetamine on laialdaselt levinud harjumus, mis aga tervist kahjustab. Tubakas sisalduv mürk nikotiin põhjustab teatava ergutava toime tõttu värskus- ja mõnutunde, tegelikult aga kahjustab närvisüsteemi ja teisi elundeid. Peale selle sisaldab tubakasuits kantserogeenseid ehk vähkitekitavaid aineid. Veel hiljuti tunti tubakasuitsus ainult üht kindlate omadustega ühendit — 3,4-benspüreeni. Nüüd on tubakasuitsus leitud veel teisigi vähkitekitavaid aineid — radioaktiivset pliid, radioaktiivset vismutit ja radioaktiivset polooniumi.

...Osa suitsetamisel tekkivatest tõrvainetest jääb peatuma sigareti suupoolses osas. Seepärast väidetakse, et neile, kellel on harjumus suitsetada sigaret võimalikult lõpuni, avaldab suitsetamine kahjulikumat mõju kui neile, kes viskavad ära pikad suitsuotsad. Kõige vähem hingavad tubakasuitsu sisse piibusuitsetajad. Valdav enamik sigaretisuitsetajatest aga tõmbab suitsu sügavalt kopsudesse. Tõenäoliselt ei ahvatle piibutubaka suitsu leelisene reaktsioon ja muud omadused suitsu sisse hingama. Tänapäeva sigarettide suits on aga happelise reaktsiooniga ja «heamaitseline». Teine väga oluline kahjulik tegur on asjaolu, et sigareti hõõgumistsoonis toimub tubaka kuivdestillatsioon niisugusel temperatuuril (700—800°C), mis on soodne kantserogeensete ainete tekkimiseks.

...Kuigi mõjus pole ka tubakareklaami keelustamine. Singapuris 1970. aastal küll keelati sigarettide reklaamimine, kuid neli aastat hiljem oli tubaka pruukimine 10% võrra... koguni suurenenud! Erilist edu pole olnud katsetel tõsta tubakasaaduste hindu. Näiteks Soomes on sigarettide hinda viimase kümne aasta jooksul tõstetud kolm korda, kuid nende tarbimist pole see suutnud vähendada.

Norras keelati juba 1899. aastal tubakatoodete müük alla 15-aastastele lastele. Jaapanis keelati 1910. aastal suitsetamine alla 20-aastastele noortele, kuid enamik neist suitsetab ikkagi, sest sigaretiautomaate ei saa ju keegi vastutusele võtta... Uus-Meremaal pole lubatud müüa sigarette kuni 15-aastastele, Kanadas kuni 16-aastastele.

Peaaegu kõikides riikides, kus tubakasaaduste tootmine on oluline tuluallikas, isegi igati soodustatakse nende müüki. Šveitsis suitsetab 15—25 aastastest noortest 47%, Austraalias 16—18-aastastest 56%, Belgias 65%, Hollandis alaealistest 45%, Rootsis 44%, Inglismaal koguni 75%...

Saksa FV-s ulatus tubakasaaduste müügist saadud tulu 1973. aastal 8,9 miljardi margani, suitsetamise tagajärgede ravi aga läks maksma 3—4 miljardit marka.

...Suitsetavate naiste arv on viimasel ajal pidevalt suurenenud. Sellele viidatakse kui naiste emantsipatsiooni kaasnähule. Ja tõepoolest, sotsioloogilised uurimised näitavad, et mida sõltumatum ja iseteadlikum on naine, seda kergemini saab temast suitsetaja: naisüliõpilaste hulgas on suitsetajaid kolm korda rohkem kui naistööliste seas.

...Mõned pediaatrid aga kinnitavad, et suitsetamine pole midagi muud kui imemisinstinkti rahuldamine. Suitsetaja on arengus peatuma jäänud, pole saanud võitu imikule omasest refleksist!

...NSV Liidus suitsetab keskmiselt 56% töölistest ja 30% kolhoosnikest, Eesti NSV-s vastavalt 69% ja 62%. Suitsetajad on peamiselt noored ja keskealised inimesed, vanemaealiste hulgas suitsetajate protsent väheneb. Seda põhjustavad haigused, sealhulgas suitsetamisest tingitud vaevused, mis sunnivad tubakast loobuma. Vale pole ka esimesel pilgul iroonilisena tunduv väide, et suitsetajad ei jõuagi kõrgesse ikka, sest nad surevad enne ära!

...Mõni aeg tagasi selgitati Tartu sünnitusmajas, et iga neljas rase on suitsetaja. Vaevalt see mujalgi teistmoodi on. Fakt väärib erilist tähelepanu, sest raseduse ajal suitsetamisega seatakse kergemeelselt ohtu ka järeltulija tervis.

...Vaieldamatult on tõestatud, et raseduse ajal suitsetanud naistel esineb raseduse katkemist, enneaegseid sünnitusi, laste surnultsündimist ja surma peatselt pärast sündi kaks korda sagedamini kui mittesuitsetajatel. Veel ohtlikumasse olukorda satub laps siis, kui tulevane ema põeb rasedustoksikoosi ja samal ajal suitsetab. Inglise meedikud tõestasid, et igast viiest hukkunud imikust üks oleks elus, kui nende emad poleks suitsetanud. Raseduse ajal suitsetanud emade lapsed võivad kasvus ja arengus maha jääda kuni seitsmenda eluaastani. See tähendab, et nad ei saa õigel ajal kooliküpseks. Tagajärjeks on raskused, milles ema võib süüdistada ainult iseennast.

...Üks liiter suitsetava naise rinnapiima sisaldab kuni 0,5 mg nikotiini. Imikut surmav annus on 1 mg kehakaalu 1 kg kohta. Neid arve pole vaja kommenteerida. Olgu vaid lisatud, et ainult natuke vähem ohtlik imikule on noore ema passiivne suitsetamine, s. t. igapäevane viibimine täissuitsetatud ruumis.

Kiretud lood, eks ju? Nii igavad, ammu kuuldud ja ammu teada, ehkki...

Kiretu ja igav see embleemgi siin kõrval. Ammu nähtud ja tuntud, meie majas igal pool üleval, ehkki...

Vahest siis sisaldab uudiseelementi too fotoajakirjast leitud pilt??

Tsitaadid väljaannetest:
HARRI JÄNES.
Kõnetunnid tervetele. Tallinn, 1979.
«Tervise ABC». Tallinn, 1970.

Meditsiinikandidaat
VALERI SCHWARZ.
«Algul mood, hiljem halgus,»
Õhtuleht, 6. märts 1980.

Selle pildi tegi fotograaf Sven Arbet möödunud kolmapäeval meie spordihoones toimunud doonorite päeval. Nagu ütles arstipunkti juhataja H.-M. Evert, läks seekordne doonorite päev isegi üle ootuste hästi korda. Verd käis andmas 318 meie instituudi inimest. See arv on meie maja kõikide doonoripäevade rekord.

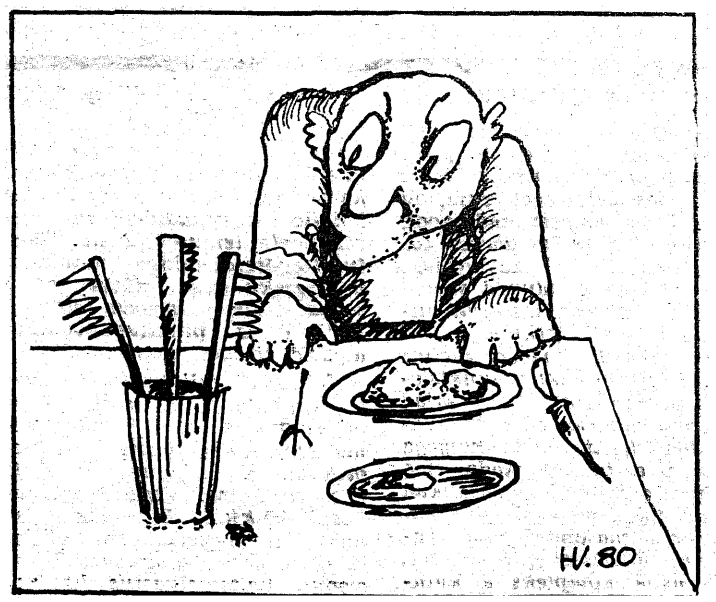

* Seni kasutusel olnud, kuid defitsiitseteks muutunud salvrättidest märksa efektiivsemaid ja tervislikumaid sama otstarbega vahendeid joonistas HARVI VARKKI, LA-81.

INFOVÄLJAANDEID...

(Algus 3. lk.)

temaatilised kirjanduse nimestikud.

Teaduslik-tehniline kogumik «Электронная техника», elektrotehnika teaduslik-tehniliste konverentside, nõupidamiste ja seminaride ettekannete teesid, ülevaateinformatsioon ja temaatilised kirjanduse nimestikud ilmuvad üheksa sarjana:

1. Электроника СВЧ.
2. Полупроводниковые приборы.
3. Микроэлектроника.
4. Электровакуумные и газоразрядные приборы.
5. Радиодетали и радиокомпоненты.
6. Материалы.
7. Технология, организация производства и оборудования.
8. Управление качеством метрология, стандартизация.
9. Экономика и системы управления.

Erilist tähelepanu tahaks juhtida infobülletäänile «Зарубежная электронная техника», milles avaldatakse analüütilisi ülevaateid välismaise elektrotehnika tähtsamatest saavutustest automaatjuhtimissüsteemide, erinevat tüüpi elektronseadmete valmistamise tehnoloogia, samuti nende firmade majandusliku tegevuse kohta, kes valmistavad elektrontehnika tooteid.

«ЦНИИТЭИ приборостроения» annab välja bibliograafilist informatsiooni (signaalinformatsioon, jooksvad ja retrospektiivsed nimestikud), referaatkogumikke, ülevaateid teadusharu tähtsamatest teadusliklik-tehnilistest probleemidest, ekspress-informatsiooni, töösstusseadmete katalooge, infobülletääni «Модернизированные и снимамые с производства приборы», näituste prospekte, informatsioonilist laadi teadaandeid teaduslik-tehnilise propaganda üritustest, üleliiduliste konverentside ja nõupidamiste ettekannete teese, infolehti jm.

Nii bibliograafiline, ekspress-informatsioon kui ka referaatkogumikud ilmuvad kaheksa sarjana:

1. Средства вычислительной техники и оргтехники
2. Автоматизированные системы управления.
3. Аналитические приборы и приборы для научных исследований.
4. Электроизмерительные приборы, геофизические и гидрометеорологические приборы.
5. Приборы и устройства для контроля и регулирования технологических процессов.
6. Машины и приборы для измерения механических величин.
7. Приборы времени, ювелирные изделия и товары народного потребления.
8. Экономика и технология приборостроения.

НИИЭИР annab välja infoväljaandeid raadioelektroonika alalt. Instituudi väljaannete loetelusse kuuluvad kogumikud «Обмен опытом в радиопромышленности» ja «Вопросы радиоэлектроники», infobülletään «Радиоэлектроника за рубежом» aastaülevaade «Радиоэлектроника в 1979 году» ja kataloog «Изделия радиопромышленности».

Teadusliku raamatukogu

sektorijuhataja
HELJO SAAR

KES ON AUTOR?

Autoril, kes poetas TP postkasti avaldamisküllikku, kuid anonüümse võtmemõlstatuse «Lake Placid 80», palume toimetusele teada anda oma ees- ja perekonnanimi, õpperühm ja kodune aadress.

Südamlik kaastunne Liiale ja Raivole isa ning äia
ELMAR JEEGERI
surma puhul.
TL-61 ja rühma juhendaja.

Avaldame kaastunnet Enn Kuuskmäele isa
HARALD KUUSKMÄE
surma puhul.
Õpperühm LA-81, rühma juhendaja ja TPI kergejõustikusektsioon.

«TALLINNA POLÜTEHNIK»
«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института «Таллинский политехник». Типография «Ühiselu», Пикк, 40/42.
Toimetuse aadress: 200026 Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 1. korpus, tuba 204, tel. 537-261.
Адрес редакции: 200026 Таллин, Эхитаяте тее, 5, ТПИ 1 корпус, комната 204, тел. 537-261.

MB-03445
Tell. nr. 1235
Hind 2 kop.

Vastutav toimetaja
G. HAZAK